

Provinciehuis

Postbus 90602

2509 LP Den Haag

T 070 - 441 66 11

www.zuid-holland.nl/contact**Datum**

23 september 2025

Ons kenmerk

PZH-2025-876588936

DOS-2013-0007945

Bijlagen

1

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Beantwoording motie 1503 over arbeidsmigratie

Geachte Statenleden,

Tijdens de vergadering van Provinciale Staten op 13 november 2024 is motie 1503 aangenomen waarmee u ons vraagt om een bestuurlijke visie op arbeidsmigratie. Voor de beantwoording van deze motie hebben wij u toegezegd geen uitgebreide visie op te stellen, maar een verkenning en daarover te rapporteren in de vorm van een brief (PZH-2024-864691516). Daarbij hebben wij aangegeven een extern onderzoek uit te zetten om relevante informatie op te halen voor onze verkenning. Deze brief bevat de uitkomsten van onze verkenning. Het rapport van het externe onderzoek staat in de bijlage bij deze brief ('Opgave arbeidsmigratie in de provincie Zuid-Holland', Birch/Defacto Urbanism, 2025).

Vooraf is het goed te benoemen dat wanneer we spreken over 'arbeidsmigranten' het gaat om een diverse groep aan mensen met verschillende achtergronden, opleidingsniveaus, herkomst en toekomstbeelden. We spreken bijvoorbeeld over mensen van binnen en buiten de EU, over mensen die laagbetaald, ongeschoold productiewerk doen tot en met hoogopgeleide kenniswerkers die hard nodig zijn voor o.a. het realiseren van onze maatschappelijke transities, en over mensen die zich hier tijdelijk of permanent (met hun gezin) willen vestigen. Ze vormen onderdeel van onze samenleving en dragen bij aan onze economie en arbeidsmarkt. Echter, de forse groei van arbeidsmigratie en excessen zoals overbewoning en uitbuiting van vaak laagbetaalde arbeidsmigranten leiden tot druk op huisvesting en maatschappelijke voorzieningen en tot afnemende sociale cohesie. Uit oogpunt van brede welvaart is daarom een gematigde, selectieve arbeidsmigratie nodig door o.a. de afhankelijkheid van laagbetaalde arbeid te verminderen en perspectief te bieden aan arbeidsmigranten die we hard nodig hebben.

Zoals in uw motie gevraagd gaan wij in deze brief eerst in op de landelijke context rond arbeidsmigratie. We betrekken daarbij het rapport van de Staatscommissie demografische ontwikkelingen 2050 (hierna: Staatscommissie Demografie), het advies van het Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten (hierna: Commissie Roemer) en andere adviezen om arbeidsmigratie in goede banen te leiden. Daarna komt de rolverdeling tussen overheden en andere partijen voor het in goede banen leiden van arbeidsmigratie aan de orde, en wat provincies in de praktijk hieraan doen. Vervolgens wordt ingegaan op de recente ontwikkeling van arbeidsmigratie in Zuid-Holland en op de rol van de provincie Zuid-Holland t.a.v. arbeidsmigratie. Dit vanuit een integrale afweging van regionale economie en arbeidsmarkt, huisvesting en ruimtelijke maatregelen.

Landelijke context arbeidsmigratie

Voor het behoud van brede welvaart pleit de Staatscommissie Demografie voor een gematigde groei van de bevolking tot zo'n 19 tot 20 miljoen inwoners in 2050. Dit om balans te houden tussen enerzijds de noodzakelijke economische groei en anderzijds het beroep op voorzieningen als wonen, zorg en onderwijs. Deze gematigde groei vereist o.a. een selectievere en een beperktere arbeidsmigratie dan de afgelopen jaren het geval is. Om dit laatste te bereiken adviseert de Staatscommissie Demografie voor de langere termijn o.a. in te zetten op een kwalitatieve, hoogwaardige economie. En in samenhang hiermee het aantrekken en behouden van hoogwaardige internationale arbeid (kenniswerkers) te bevorderen en de vraag naar laagbetaalde, internationale arbeid te beperken door het verhogen van de arbeidsproductiviteit. Ook wijst de Staatscommissie uit oogpunt van sociale cohesie op het belang van integratie van arbeidsmigranten in de maatschappij.

Het perspectief dat de Staatscommissie Demografie schetst staat deels op gespannen voet met arbeidsmigratie in de huidige praktijk. Veel arbeidsmigranten doen laagbetaald werk en zijn, volgens de Commissie Roemer (2020), vaak niet zelfredzaam. Ze kennen de Nederlandse taal niet, zijn niet op de hoogte van hun rechtspositie en hebben geen sociaal netwerk om op terug te vallen. Volgens de Commissie Roemer gaat een grote groep werkgevers goed om met arbeidsmigranten, maar er zijn ook werkgevers die misbruik maken van de kwetsbare positie van arbeidsmigranten door o.a. arbeidsrechtelijke verplichtingen onvoldoende na te komen en slechte huisvesting te bieden. Dit zorgt ook voor overlast in dorpen en steden.

Voorgaande twee adviezen van de Staatscommissie Demografie en de Commissie Roemer zijn inmiddels richtinggevend voor de huidige beleidsontwikkeling en -uitvoering op landelijk niveau om arbeidsmigratie in goede banen te leiden. Recentere adviezen en rapporten, zoals het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Arbeidsmigratie (juli 2025) en naar verwachting het komende advies van de SER over arbeidsmigratie, liggen hiermee in lijn en vormen op onderdelen een nadere uitwerking daarvan. Samengevat geven deze rapporten de volgende richting aan het huidige en voorgenomen landelijke beleid om arbeidsmigratie in goede banen te leiden:

- Beter inzicht verkrijgen in de omvang en kenmerken van arbeidsmigratie door o.a. het verbeteren van de registratie van arbeidsmigranten.
- De aanpak van misstanden door uitvoering van aanbevelingen van de Commissie Roemer. Dit m.n. door aanscherping van wet- en regelgeving om de uitzendsector in Nederland nader te reguleren, door het beperken van de detachering van niet EU-burgers in Nederland door buitenlandse uitzendbureaus, door toezicht op en handhaving van kwaliteit van arbeid, door verbetering van de huisvesting en door het versterken van de (informatie)positie van de arbeidsmigrant.
- Het verminderen van de vraag naar laagbetaalde arbeid door in te zetten op een kwalitatieve, hoogwaardige economie die zich verhoudt tot beperkte beschikbare arbeid, ruimte en energie. Adviezen dringen aan op het maken van bewustere keuzes t.a.v. het ondersteunen van de gewenste economische structuur. En pleiten voor het verhogen van de arbeidsproductiviteit door middel van technologische en sociale innovaties, het verhogen van de arbeidsparticipatie door om- en bijscholing (leven lang ontwikkelen) en voor een selectief beleid gericht op het aantrekken en behouden van kennismigranten.

Rolverdeling overheden en andere partijen

Bij het in goede banen leiden van arbeidsmigratie zijn diverse overheden en andere partijen betrokken. Birch en Defacto hebben in hun onderzoek een analyse op hoofdlijnen gemaakt van de rollen die overheden en sociale partners ieder hierbij hebben. Deze staan in figuur 1.

Uit het onderzoek komt naar voren dat de rol van de provinciale overheid zich met name richt op de domeinen huisvesting, ruimte en regionale economie. Uit het onderzoek blijkt verder dat in de praktijk provincies op deze domeinen een verschillende inzet plegen of pleegden om arbeidsmigratie in goede banen te leiden, mede afhankelijk van de ervaren omvang en urgentie van de problematiek. De inzet van provincies op een domein is niet overal gelijk. Denk hierbij aan vormen van bestuurlijke agendering van dit onderwerp, initiëren van open coördinatie en samenwerking tussen gemeenten en andere regionale stakeholders t.a.v. huisvesting, werving van buitenlands talent voor tekortsectoren en monitoring van migratie. De intensiteit hiervan verschilt sterk per provincie en in tijd (van tijdelijk 'aanjagen' tot integreren in reguliere beleid).

Opgave/thema	EU	Rijk	Provincie	Gemeente	Sociale partners
Vrij verkeer van personen					
Arbeidsrecht en arbeidsvoorwaarden					
Kwaliteit van arbeid					
Huisvesting arbeidsmigranten					
Ruimtelijke ordening/omgevingsbeleid					
Inburgering en taalonderwijs					
Gezondheid en zorgtoeslag					
Regionale economie/arbeidsmarkt					
Handhaving en toezicht					
Bescherming tegen uitbuiting					

Figuur 1: rolverdeling overheden en sociale partners t.a.v. arbeidsmigratie (bron: Birch/Defacto).
Onder sociale partners wordt verstaan (vertegenwoordiging van) werkgevers en werknemers.

Ontwikkeling arbeidsmigratie in Zuid-Holland

In het rapport van Birch worden de volgende definities gehanteerd:

Internationale werknemer: een persoon in loondienst bij een in Nederland gevestigde organisatie waarvoor loonheffing is betaald aan de Belastingdienst. Daarnaast geldt dat deze persoon uitsluitend een buitenlandse nationaliteit heeft. In de cijfers die worden weergegeven in dit rapport, bestaat de groep internationale werknemers uit de optelsom van kennismigranten en arbeidsmigranten.

Kennismigrant: een internationale werknemer, waarbij een minimale looneis is gesteld (fiscaal loon: loon voor belastingen) voor twee leeftijdsgroepen en een minimaal aantal sociale verzekeringsdagen (SV-dagen). De minimale looneis per leeftijdsgroep verandert jaarlijks. In 2022, het meest recente jaar waarover cijfers beschikbaar zijn, was de looneis voor kennismigranten als volgt:

- < 30 jaar: €32.197
- ≥ 30 jaar: €43.908

Arbeidsmigrant: een internationale werknemer die niet voldoet aan bovenstaande looneis voor kenniswerkers.

Uit het onderzoek van Birch en Defacto naar arbeidsmigratie in Zuid-Holland blijkt dat naar schatting een kwart van alle geregistreerde internationale werknemers in Nederland werkzaam is voor een werkgever die in Zuid-Holland gevestigd is. Ter vergelijking (CBS, 2022): in 2022 was een vijfde van de werkzame personen in Nederland, werkzaam in Zuid-Holland). In 2022 betrof het aantal geregistreerde internationale werknemers dat voor een Zuid-Hollands bedrijf werkt circa 258.000, waarvan 64.000 kennismigranten (waarvan bijna de helft werkzaam in de sectoren zakelijke dienstverlening, onderwijs en onderzoek en ICT) en 194.000 arbeidsmigranten (waarvan ruim de helft, m.n. via uitzendbureaus, werkzaam in de sectoren transport en logistiek, land- en tuinbouw en voedingsindustrie). Het aantal internationale werknemers is in de periode 2010 - 2022 jaarlijks met gemiddeld bijna 6% gegroeid.

Een deel van de geregistreerde internationale werknemers woont ook in Zuid-Holland. In 2022 ging het om circa 168.000 mensen, waarvan 64.000 kenniswerkers en 104.000 arbeidsmigranten. Het aandeel geregistreerde internationale werknemers in de Zuid-Hollandse werkzame beroepsbevolking is gegroeid van 5,5% in 2013 naar 8,6% in 2023.

Het bijgevoegde onderzoek bevat nog meer cijfers die de omvang, groei en betekenis van arbeidsmigratie in Zuid-Hollandse illustreren. Daarbij moet in acht genomen worden dat deze cijfers geen volledig beeld geven, omdat een deel van alle arbeidsmigranten niet of gedeeltelijk geregistreerd is. Naar schatting bijna vijftienduizend arbeidsmigranten die al dan niet vanuit het buitenland gedetacheerd zijn bij een Zuid-Hollands bedrijf (m.n. in de bouw), of als zelfstandige zonder personeel (ZZP-er) werkzaam zijn, zijn niet geregistreerd als arbeidsmigrant (Birch, 2025). Daarnaast registreert een deel van de arbeidsmigranten zich als niet-ingezetene, waardoor meestal niet bekend is in welke gemeente de arbeidsmigrant woont. Hierdoor ontbreekt goed zicht op de opgave. Inzet vanuit het Rijk op betere registratie is daarom van groot belang.

Ondanks dat de statistieken over arbeidsmigratie in Zuid-Holland niet geheel volledig zijn, bevestigen ze, samen met ervaringen van gemeenten en bedrijfsleven, volgens de onderzoekers van Birch en Defacto wel de noodzaak om ook in Zuid-Holland arbeidsmigratie in goede banen te leiden en dat de provincie hierin een rol kan nemen, naast andere overheden en sociale partners. Wij delen deze conclusie en zullen, vanuit onze verantwoordelijkheid voor regionale economische ontwikkeling, wonen en ruimte daaraan bijdragen. In de volgende paragraaf staat hoe we dat (gaan) doen.

Invulling rol door de provincie Zuid-Holland

Uit het onderzoek van Birch en Defacto blijkt dat de provincie Zuid-Holland, ten opzichte van andere provincies, al veel doet om arbeidsmigratie in goede banen te leiden, zoals ruimtelijke advisering aan gemeenten, opname in de Verordening van mogelijkheden voor huisvesting in de greenports, opname van de kwaliteit van huisvesting en van het huisvestingseffect. Daarnaast is Zuid-Holland actief betrokken bij werkgroepen en bestuurlijke overleggen bij het Rijk. Daarnaast doen de onderzoekers voorstellen om de aanpak door de provincie als volgt verder te versterken:

- Ten eerste door beter te communiceren met externen over rollen en verwachtingen en om de bestaande provinciale maatregelen beter zichtbaar te maken (*'communiqueer'*).
- Daarnaast kan relevant voorgenomen beleid verder uitgewerkt worden waarbij het effect op arbeid en arbeidsmigratie nog sterker meegewogen wordt (*'concretiseer'*).

- Tenslotte zien de onderzoekers mogelijkheden voor de provincie om het thema arbeidsmigratie steviger op de agenda van relevante overleggremia (met name in het economische domein) te plaatsen, regionale regie op arbeidsmigratie te intensiveren en lobby te versterken (*'intensiveer'*).

Mede op basis van de voorgaande aanbevelingen van de onderzoekers is onze huidige en komende inzet t.a.v. arbeidsmigratie als volgt, waarbij wij steeds het integrale perspectief in het oog houden van wonen, economie, en gerelateerde ruimtelijke maatregelen en een goede communicatie daarover met andere belanghebbenden.

- *Economie:*
Het doel is op termijn de afhankelijkheid van en de vraag naar laagbetaalde arbeid te beperken door het stimuleren van een hoogwaardige economie en, in samenhang daarmee, het verhogen van de arbeidsproductiviteit door technologische en sociale innovatie. Birch en Defacto geven hiervoor adviezen, variërend van beter sturing te geven aan de komst van nieuwe bedrijvigheid in relatie tot de inzet arbeidsmigranten tot en met het bevorderen van om- en bijscholing van werkenden, waaronder arbeidsmigranten. Aan de komst van (grootschalige) nieuwe bedrijvigheid kunnen we als provincie via het ruimtelijk beleid inderdaad randvoorwaarden stellen in relatie tot huisvesting van arbeidsmigranten, zoals we recent gedaan hebben voor de vestiging van logistieke bedrijven langs de A12. Wat betreft bestaande bedrijvigheid richten we ons met name op het verhogen van de arbeidsproductiviteit door het stimuleren van technologische en sociale innovatie. We hebben geen mogelijkheden om bestaande bedrijvigheid uit oogpunt van arbeidsmigratie te reguleren. Dat wil zeggen dat de instrumenten van de provincie zoals op basis van de Omgevingswet (Omgevingsbeleid, projectbesluiten, instructiebesluiten en -regels, toezicht en vergunningverlening en grondbeleid) zien op nieuwe bedrijvigheid. Meer concreet doen we nu het volgende.

Met het oog op de lange termijn starten we binnenkort in samenwerking met o.a. de Nationale Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) en de gemeenten Rotterdam en Den Haag het meerjarig onderzoeksprogramma 'Economische structuurverandering in de provincie Zuid-Holland: naar economisch herstel, duurzame groei en brede welvaart voor alle Zuid-Hollanders'. Dit programma moet o.a. een gedeeld beeld opleveren van perspectiefvolle economische activiteiten in Zuid-Holland op lange termijn en hoe de ontwikkeling daarvan gericht te ondersteunen. Een belangrijk vraagstuk in dit programma is hoe de arbeidsvraag ingevuld kan worden, met name in sectoren die bijdragen aan de grote transities (zoals energie, circulariteit en digitalisering) en aan een inclusieve economie. De inzichten uit dit onderzoeksprogramma leiden uiteindelijk tot voorstellen voor o.a. ons ruimtelijke en economisch beleid.

Bij onze versterking van de economie van Zuid-Holland staat een breed welvaartsperspectief centraal, zoals vastgelegd in het coalitieakkoord. In dit kader werken we nu o.a. een uitvoeringsagenda Gerichte Groei uit. In deze agenda gaan we in op welke manier de provincie haar economische instrumenten nog effectiever kan aanwenden om economische activiteiten te stimuleren die de brede welvaart bevorderen. Criteria zoals de bijdrage aan productiviteitsverhoging (door technologische en sociale innovatie) en kwaliteit van arbeid worden zwaarwegend om ons economisch stimuleringsbeleid aan te toetsen.

Voorgaande laat onverlet dat we nu al in het economisch beleid, mede aan de hand van de Groeiagenda Zuid-Holland, selectief inzetten op de transitie naar duurzame, hoogwaardige sectoren en het verhogen van de arbeidsproductiviteit om daarmee op termijn ook de afhankelijkheid van laagbetaalde arbeid te verminderen. Zo ondersteunen we bijvoorbeeld het in stand houden van een innovatie-infrastructuur die o.a. bijdraagt aan robotisering, waaronder in de glastuinbouw. In de komende tuinbouwvisie wordt hierop uitgebreider ingegaan. We voeren daarnaast een digitaliseringsprogramma uit gericht op o.a. het midden- en kleinbedrijf om hun bedrijfsvoering te automatiseren en optimaliseren (DigitalZH). En de recent geactualiseerde Human Capital Agenda (HCA) legt het accent de komende jaren op productiviteitsverhoging door slimmer werken (sociale innovatie). We stimuleren werkgevers en werknemers, juist in sectoren die nu nog gekenmerkt worden door de inzet van laaggekwalificeerde arbeid, om zich hiervoor bij- en om te scholen. Bijvoorbeeld via Campus Gouda (logistiek), de Food Innovation Academy (voedingsindustrie) en de Sierteeltregio Duin- en Bollenstreek en Boskoop (sier- en boomteelt). Daarnaast bevorderen we met alle partners van de HCA de inzet van onbenut arbeidspotentieel en werkzoekenden. En bevorderen we de werving en (vooral) behoud van hoogopgeleide internationale kenniswerkers voor tekortsectoren zoals de ICT.

Er wordt momenteel door de Economic Board Zuid-Holland gewerkt aan een Versnellingsprogramma voor uitvoering van de Groeiagenda. Dit programma beoogt (nieuwe) investeringen in een duurzaam en innovatief Zuid-Holland naar voren te halen.

- *Huisvesting:*
Het doel is het bevorderen van voldoende en kwalitatief goede huisvesting van arbeidsmigranten. Hier wordt sinds het programma huisvesting arbeidsmigranten (2019-2021) door de provincie aan gewerkt. Naar aanleiding van moties en amendementen zijn bij de provincie sinds juni 2025 voor één jaar een aanjager (ambtelijk) en een facilitator (hoogambtelijk) extra op het beleidsveld arbeidsmigranten actief. Zij zullen de huisvesting van arbeidsmigranten door o.a. gemeenten stimuleren en daarbij werken vanuit een faciliterende rol en samenwerking tussen gemeenten bevorderen.

Een van de belangrijke vragen is waar we ruimte bieden voor huisvesting van arbeidsmigranten. Het provinciale beleid biedt mogelijkheden voor huisvesting op de bestemming “wonen” en voor huisvesting in de vorm van short- of midstay op een bestemming “logies/verblijf/recreatie”, al dan niet met een tijdelijke planologische vergunning (zoals op bedrijventerreinen maximaal 10 jaar). Op basis van het provinciale beleid adviseren we gemeenten over initiatieven voor huisvestingslocaties en toetsen we gemeentelijke initiatieven.

We schrijven het integraal bekijken van nieuwe bedrijvigheid in relatie tot de benodigde huisvesting voor. Dit heeft de provincie Zuid-Holland als eerste provincie in de omgevingsverordening vastgelegd. We streven daarbij naar huisvesting die gerealiseerd wordt nabij werklocaties, wat bijdraagt aan een gespreide huisvesting van arbeidsmigranten over de provincie. Gelet op de schaarste aan huisvesting zullen de hiervoor genoemde facilitator en aanjager voor 1 januari 2026 komen met een voorstel voor eventuele aanpassing van de huidige mogelijkheden. Dit zal dan als voorstel voor Herziening 2026 worden ingebracht.

Wat betreft de kwaliteit van huisvesting doen we actief mee met de uitwerking van de aanbevelingen van de Commissie Roemer op Rijksniveau (zowel ambtelijk in werkgroepen als bestuurlijk) en hebben we de relevante kwaliteitsnormen van de Stichting Normering Flexwonen (SNF) in het omgevingsbeleid opgenomen. We willen nog sterker inzetten op deze kwaliteit door de Roemer-norm van één persoon per kamer te introduceren voor nieuwe bouw van huisvesting van arbeidsmigranten. Dit dragen de aanjager en facilitator uit in gesprekken met gemeenten en willen we ook in het omgevingsbeleid een plek geven. Met enkele verschillen heeft SNF (Stichting Normering Flexwonen) dit beleid overigens ook voor de eigen locaties landelijk onlangs ook vastgesteld. We zullen bij het Rijk een lobby voeren om dit landelijk voor alle (nieuwe) locaties verplicht te stellen. (Herziening 2025)

- *Ruimtelijke maatregelen:*

Het omgevingsbeleid is de ruimtelijke vertaling van onze beleidsambities, waaronder op het gebied van economie en wonen en de specifieke aandacht voor arbeidsmigratie hierbinnen.

Wat betreft economie is recent de vernieuwde Ruimtelijke Economische Visie 2025-2050 (REV) door Provinciale Staten vastgesteld. We maken daarin keuzes voor het ruimte bieden aan hoogwaardige en -productieve bedrijvigheid en introduceren een kader om o.a. af te kunnen wegen of bedrijven ook voldoende hun verantwoordelijkheid nemen voor de kwaliteit van arbeid en huisvesting van arbeidsmigranten ('license to operate'). In het uitvoeringsprogramma van de REV wordt dit afwegingskader nader uitgewerkt. Een voorbeeld is het betrekken van de effecten van de mogelijke bouw van een kerncentrale in Zuid-Holland op de komst van (tijdelijke) medewerkers en de lokale woningmarkt en mobiliteit.

Wat betreft het stimuleren van voldoende ruimte voor huisvesting van arbeidsmigranten zijn in de omgevingsverordening de mogelijkheden voor huisvestingslocaties in de Greenports en aan de rand van bestaand stad- en dorpsgebied (BSD) eind 2022 verruimd. Naast permanente huisvesting binnen BSD of aan de rand ervan biedt de huidige omgevingsverordening mogelijkheden voor de tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten op agrarische bedrijven voor 3 maanden ('piekseizoenregeling'), short- en midstay huisvesting voor maximaal 15 jaar in de Greenports en tijdelijke huisvesting van maximaal 10 jaar op bepaalde bedrijventerreinen (dit was tot voor kort 15 jaar). Bij de provincie Zuid-Holland wordt vanuit de Ruimtelijke Koers en het Ruimtelijk Arrangement ingezet op het nog beter benutten van de ruimte binnen dorpen en steden. Voorstel vanuit dat traject is dat buiten de greenports met tijdelijke woningen voor huisvesting arbeidsmigranten hetzelfde wordt omgegaan als met reguliere woningbouw. De tijdelijke woningen moeten, in het geval dat hiertoe wordt besloten, dan ook *binnen* de bestaande bebouwde ruimte worden gerealiseerd en de mogelijkheden aan de rand worden beperkt. Wel zal in de gebiedsgerichte uitwerkingen het gesprek worden gevoerd over hoe per gebied maatwerk kan worden geboden om deze mogelijkheid wél in te kunnen zetten. Belangrijk vinden wij dat arbeidsmigranten mensen zijn. Daarom willen we ze zoveel mogelijk huisvesten op locaties waar ook reguliere bewoners wonen.

De aanjager en facilitator die zijn aangesteld voor een jaar, gaan onder meer bij gemeenten na in hoeverre gebruik wordt gemaakt van locatiemogelijkheden die de provincie biedt en of dit door stakeholders wordt gezien als voldoende. Arbeidsmigranten die langere tijd (of permanent-long

stay) in Nederland willen blijven, zijn in principe het best woonachtig in reguliere woningen. Voor zover de arbeidsmigranten zijn ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) wordt hier in de woningbouw ook rekening mee gehouden. Een knelpunt hierbij is dat veel arbeidsmigranten hier *niet* zijn ingeschreven. Daarnaast zijn er arbeidsmigranten (short- en midstay) die hier kortere tijd verblijven. Voor deze groep kan tijdelijke huisvesting een oplossing bieden. De aanjager en facilitator zetten zich met name in voor (tijdelijke) huisvesting als oplossing van de knelpunten voor de laatste twee groepen (niet ingeschrevenen en short- en midstay).¹

- *Communicatie, regie en lobby:*

Uit het onderzoek Van Birch en Defacto blijkt dat veel partijen betrokken zijn bij het in goede banen leiden van arbeidsmigratie. De hiervoor genoemde inzet van de provincie Zuid-Holland zal effectiever zijn wanneer deze meer samenhangend en in afstemming en samenwerking met andere overheden en betrokken partijen wordt uitgevoerd. Daarom adviseren de onderzoekers, voortbouwend op het fundament dat er binnen de provincie al is, om de inzet te intensiveren. Deze voorgestelde extra inzet richt zich met name op het verder versterken van: de communicatie met externen, de lobby naar de Rijksoverheid en de samenhang van de inzet vanuit de provinciale domeinen hiervoor.

Daarvoor zullen we dit thema in onze bestaande bestuurlijke netwerken en overlegverbanden, waaronder onze contacten met de Rijksoverheid, steviger agenderen en meer expliciet integreren in onze beleidsvorming en -uitvoering op het gebied van economie, wonen en ruimte. Dit conform de huidige acties en voornemens in deze brief.

Wat betreft communicatie zullen we bijvoorbeeld in het economisch domein het initiatief nemen om deze verkenning te agenderen voor het Bestuurlijk Overleg Economie Zuid-Holland (BOEZHD) en de Economic Board Zuid-Holland (EBZ). Om met onze partners uit bedrijfsleven, overheid en onderzoek en onderwijs te bespreken waar we onze aanpak gericht op het ondersteunen van een hoogwaardige economie en van het verhogen van de arbeidsproductiviteit kunnen versterken of versnellen om daarmee de vraag naar laagbetaalde arbeid te beperken.

Uit oogpunt van huisvesting van arbeidsmigranten zijn recent de eerder genoemde aanjager en facilitator gestart. Zij zullen de huisvesting van arbeidsmigranten regionaal nog steviger agenderen en samenwerking met en tussen gemeenten bevorderen.

Verder blijft lobby bij en samenwerking met het Rijk noodzakelijk om de Zuid-Hollandse situatie goed over het voetlicht te brengen. Zuid-Holland neemt samen met o.a. enkele andere provincies en de Vereniging Nederlandse Gemeenten deel aan het bestuurlijk overleg met de ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening over arbeidsmigratie.

De inzet is nu met name gericht op de aanpak van misstanden (invoering aanbevelingen Commissie Roemer) zoals betere registratie van arbeidsmigranten, tegengaan van malafide uitzendbureaus, het nader reguleren van de instroom van laagbetaalde arbeidsmigranten, goede

¹ Hierbij verwijzen wij ook naar de dit najaar te verwachten separate brief aan PS over de taken van de aanjagers.

huurcontracten en de rol van werkgevers bij huisvesting. Het blijft immers van belang dat de werkgever zijn (keten)verantwoordelijkheid neemt voor de huisvesting van de arbeidsmigranten en zaken die verder van belang zijn zoals registratie en informatievoorziening. Wat betreft kwaliteit van huisvesting bepleiten we één persoon per kamer bij nieuwbouw voor alle locaties. Uit oogpunt van het verminderen van de vraag naar laagbetaalde arbeid door het stimuleren van arbeidsproductiviteit en een hoogwaardige economie is het gewenst dit bestuurlijk overleg te verbreden met het economisch domein. Zo is het bijvoorbeeld essentieel voor de gewenste ontwikkeling van de Zuid-Hollandse economie dat we voldoende kenniswerkers kunnen aantrekken en behouden, omdat ze noodzakelijk zijn voor de transitie(s) naar een duurzame, hoogwaardige economie. We zullen in het bestuurlijk overleg met de Rijksoverheid daarom o.a. pleiten voor een sterkere betrokkenheid van het Ministerie van Economische Zaken en onze economische agenda voor het voetlicht brengen.

Wij gaan ervan uit dat met deze verkenning motie 1503 over arbeidsmigratie is beantwoord en dat u deze als afgedaan kunt beschouwen. Voor ons heeft deze verkenning bijgedragen aan een scherper beeld van de provinciale opgave op dit gebied en de samenhang daarvan met onze bestaande opgaven t.a.v. economie, wonen en de ruimtelijke uitwerking daarvan. De verkenning biedt ook een impuls om binnen de provinciale organisatie tot een meer integrale uitvoering te komen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

Bijlagen

Onderzoek Opgave arbeidsmigratie provincie Zuid-Holland (Birch/Defacto Urbanism)